

1

BEREIDT HET ALDAAR

Het aardse leven van de Heere Jezus is bijna voorbij. Hij is door Zijn Vader gezonden naar deze vervloekte wereld om Zijn bloed te storten, tot een volkomen verzoening voor al de Zijnen. Hij heeft hen liefgehad tot het einde. Nu is de Heere Jezus Zijn laatste reis aan het maken. Wat is Zijn bestemming? Het vloekhout van Golgotha's kruisheuvel.

De Heere geeft twee van Zijn jongeren, Petrus en Johannes, de opdracht om de zaal gereed te maken voor het Pascha. Hij zegt: 'Gaat heen en bereidt ons het Pascha, opdat wij het eten mogen' (Luk. 22:8).

De grondtaal wijst uit dat Hij hen 'afvaardigt'. In Naam van de Meester moet alles gereed worden gebracht. Dat is ook zo voor wat betreft het Heilig Avondmaal. De Heere geeft Zijn leerjongeren opdracht om deze tafel in gereedheid te brengen.

Dan, als alle dingen gereed zijn, komt de Meester Zelf binnen. Mattheüs schrijft het ons: 'En als het avond geworden was, zat Hij aan met de twaelve' (Matt. 26:20). Zoals het gebruikelijk was zet de Heere Zich op de veertiende dag van de eerste maand, na zonsondergang, aan deze tafel. De Heere zal vanavond twee dingen doen. Het Pascha eten en het Heilig Avondmaal instellen. Het is heel belangrijk om deze twee zaken te onderscheiden, ook met oog op de persoon van Judas. Want hij is alleen bij de viering van het Pascha geweest, en niet bij de instelling van het Heilig Avondmaal.

Het is voor de Heere Zelf een belangrijk ogenblik. Hij weet dat dit het laatste Pascha met Zijn discipelen is. Hij weet wat Hem die nacht te wachten staat. En toch heeft Hij verlangd naar dit moment: 'Ik heb grotelijks begeerd dit Pascha met u te eten, eer dat Ik lijde', staat er in Lukas 22:15.

**Pascha en
Heilig
Avondmaal**

Het Pascha

- stapsgewijs** Het Pascha werd stapsgewijs uitgevoerd. Als eerste zegent de Heere Jezus de drinkbeker en laat Hij Zijn discipelen hieruit drinken. Dan worden de bittere kruiden in azijn of zout water gedoopt en opgegeten. Het herinnerde aan de bittere slavendienst in Egypte. Maar omdat dit Pascha in verband staat met de instelling van het Heilig Avondmaal wijst
- heenwijzing** het niet alleen terug, maar ook heen. Het wijst heen naar het bittere lijden van de Heere Jezus aan het kruis van Golgotha. Dan, na het eten van de bittere kruiden, wordt het lam binnengebracht. Het lam is heel nauwkeurig doorstoken. Het ene spit is door de lengte en het andere door de breedte van het lam gestoken. Geen bot mag gebroken worden. Toen het Pascha voor de eerste keer door het volk Israël gehouden werd, had de Heere dit bevolen: 'In één huis zal het gegeten worden; gij zult van het vlees niet buiten uit het huis dragen, en zult geen been daaraan breken' (Ex. 12:46). Wat zou dat erg voor de Heere geweest zijn, denk je niet? Want het binnengedragen lam wijst heen naar Zijn dood. En de Schrift wordt vervuld, zoals Johannes schrijft: 'Geen been van Hem zal gebroken worden' (Joh. 19:36). Het lam moest ook volledig gegeten worden, er mocht niets overblijven. Het moest gegeten worden door minimaal tien en maximaal twintig personen. Deze dertien mannen die rondom de tafel liggen in de opperzaal voldoen precies aan de voorschriften. De Meester zit in het midden. Geheel volgens de traditie stellen de discipelen een vraag. Een vraag die de Joodse kinderen gewoonlijk aan hun vaders stelden. 'Vader, waarom is deze nacht anders dan alle andere nachten?' De Heere Jezus zal het zoals elke vader die het Pascha leidde opnieuw geleerd hebben. Hij zal hun
- verderfengel** verteld hebben van de nacht waarin de verderfengel langs de deuren gegaan is om elke eerstgeborene te doden. Hij zal Zijn jongeren hebben verteld over het geslachte lam en over het onmisbare bloed aan de zij-kanten en de bovendorpel van de deur. Dan, na deze uitleg en herinneringen, staan allen op en zingen Psalm 113 en Psalm 114 van het groot Hallel. Het heeft geklonken in de opperzaal, al was het in een andere berijming en naar Joodse wijze:

*Vanwaar de zon in 't oosten straalt,
Tot waar ze in 't westen nederdaalt,
Zij 's HEEREN Name lof gegeven.*

En:

*Toen Israël 't Egyptisch rijksg gebied,
En, 't volk, zo vreemd van aard en taal, verliet,
Werd Juda God ter woning.*

Na het zingen van deze psalmen gaan ze allen weer liggen; dat was ook de gewoonte. Hoewel het niet in de Bijbel staat, zal alles naar deze gewoonte gebeurd zijn. De Heere Jezus neemt de tweede beker met wijn en laat deze rondgaan. Hij breekt het brood en doopt dit in de bittere saus. Het lam wordt aangesneden en ieder krijgt een stuk van het gebraden lam. Als laatste krijgt de Heere Zelf een stukje. Dan wast Hij Zijn handen en dankt voor de maaltijd. Geheel volgens de gewoonte.

En toch, zie je dat gebroken brood? Zie je die vergoten wijn? Wat zal het de Borg gedaan hebben toen Hij at van dat gebraden lam? Wat zou er door Hem heen zijn gegaan? We kunnen lezen in het evangelie van Mattheüs dat de Heere gesproken heeft onder dit eten. Het bedroefde de discipelen. 'En toen zij aten, zeide Hij: "Voorwaar Ik zeg u, dat een van u Mij zal verraden"' (Matt. 26:21).

Waarom was dit nodig? Waarom zei de Heere dit nu eigenlijk? Er staat iets belangrijks te gebeuren. Als de discipelen allen bedroefd hun hoofd laten zakken en Hem smeken hun te zeggen wie het is, als ze druk bezig zijn om elkaar te verdenken, gaat de Heere hen vertroosten.

Abraham Hellenbroek heeft in zijn boek *Kruistriomph van Vorst Messias* iets heel leerzaams geschreven over dit gedeelte. Hij zegt: 'Omdat de gewoonte was dat er meerdere schaaltes met saus op tafel stonden, zegt de Heere tegen Zijn discipelen die het verst bij Hem vandaan zitten dat zij het niet zijn.' Hij zegt namelijk: 'Die de hand met Mij in den schotel indoopt, die zal Mij verraden' (Matt. 26:23).

Dan, zonder dat de anderen het doorhebben, fluistert ook Judas iets in

**brood en
wijn**

de richting van de Meester. 'Ben ik het, Rabbi?' De Heere deelt hem een stuk brood uit en doopt het in de saus. Dan fluistert Hij wat terug. Zonder dat de anderen het horen of begrijpen. 'Wat gij doet, doe het haastelijk' (Joh. 13:27). En daar gaat Judas, 'en het was nacht' (Joh. 13:30). Wanneer de Hebreëen in Egypte in de nacht buiten hun huis waren, waren ze niet onder de bescherming van het bloed dat aan de posten was gestreken en liepen ze het gevaar door de verderfengel gedood te worden. Judas ging 's nachts naar buiten. Hij verliet de Heere om zijn verraderswerk te gaan doen. Aangrijpend! De discipelen hebben het niet begrepen. Johannes schrijft dat ze dachten dat hij nog wat kopen moest, of dat hij de armen wat zou geven. Maar de Heere weet wat hij doen gaat.

De instelling van het Heilig Avondmaal

Als Judas weggegaan is en de discipelen verdwaasd aan tafel liggen, neemt de Middelaar nog een keer het brood. De discipelen kijken ademloos toe. Wat gaat de Meester nu doen?

Liefdevol kijkt de Meester hen hoofd voor hoofd aan. Dan gaan Zijn zegenende handen omhoog en blijven rusten boven het brood. Hij breekt het. En met diepe ernst en liefde deelt Hij steeds een stukje uit. 'Neemt, eet, dat is Mijn lichaam, hetwelk voor u gegeven wordt; doet dat tot Mijn gedachtenis.' Bevende handen van de discipelen sluiten zich om het stukje brood. Dan neemt Hij de beker in Zijn handen. Ook nu klinken de woorden vol eerbied uit de mond van Christus. 'Drinkt allen daaruit, want dat is Mijn bloed, het bloed des Nieuwen Testaments, hetwelk voor velen vergoten wordt, tot vergeving der zonden.'

En met deze woorden stelt de Meester voor Zijn vermoeide discipelen een liefdesmaaltijd in, en vervangt daarmee de offers uit het Oude Testament. Bloedig voor onbloedig. Hij schenkt daarbij twee tekenen die zijn als panden en bewijzen van Zijn hartelijke liefde en trouw.

Dan staat er heel eenvoudig, maar zeer betekenisvol: 'En als zij de lofzang gezongen hadden, gingen zij uit naar de Olijfberg' (Matt. 26:30). Nog éénmaal klinkt het in de opperzaal:

*Niet ons, o HEER, niet ons, Uw Naam alleen
Zij, om Uw trouw en goedertierenheên,
All' eer en roem gegeven. (Ps. 115)*

En:

*Ik lag gekneld in banden van den dood
Daar d' angst der hel mij allen troost deed missen. (Ps. 116)*

Maar ook:

*De steen, dien door de tempelbouwers
veracht'lijk was een plaats ontzegd. (Ps. 118)*

'Anderen geloven wel in het zwijgende Lam van God. Zij zeggen: Het waren mijn zonden, die zo loodzwaar drukten op Zijn hart. Mijn zonden waren de doornen, die Zijn voorhoofd doorwonden. Mijn zonden waren de nagelen die Zijn handen en voeten doorboorden. Mijn zonden waren de speer, waarmee Zijn hart doorstoken werd. Hij heeft mij liefgehad en heeft Zichzelf voor mij overgegeven. Komt dan, treedt toe tot het gebroken brood en de vergoten wijn. Wordt ermee gevoed en eigen uzelf Christus daarin toe. En ... als u de tekenen eet van het zwijgende Lam van God, doe het dan tot Zijn gedachtenis.' – ds. R.M. McCheyne (1813-1843)

Gespreksvragen

1. Wat betekent het om het Heilig Avondmaal te houden tot Zijn gedachtenis?
2. Lees Psalm 42:1-4 en 63:1-6. Op welke manier hebben deze psalmen te maken met het Heilig Avondmaal?
3. Lees artikel 35 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis.
 - a. Om welke twee redenen heeft de Heere Jezus, volgens Guido de Brès, het Heilig Avondmaal ingesteld?

- b. Hoe noemt Guido de Brès het geloof?
- c. Welk tweëërlei leven heeft de wedergeborene volgens Guido de Brès?